

HVĚZDOPRAVĚC

Martin
Bečan

FRAGMENT

Hvězdopravec

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Martin Bečan
Hvězdopravec

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

HVĚZDOPRAVEČ

HVĚZDOPRAVEČ

Martin Bečan

Ilustrovala a obálku navrhla

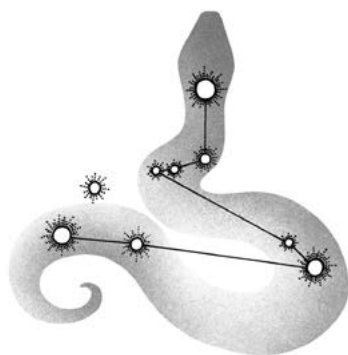
Lenka Šimečková

FRAGMENT

Copyright © Martin Bečan, 2021
Cover and inside illustrations © Lenka Šimečková, 2021

ISBN tištěné verze 978-80-253-5039-3 (1. vydání 2021)
ISBN e-knihy 978-80-253-5104-8 (1. zveřejnění 2021) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-253-5105-5 (1. zveřejnění 2021) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-253-5103-1 (1. zveřejnění 2021) (ePDF)

Není konce, není rozloučení. Jen udělat další krok a ztratit se společně s nocí.

Nepotřeboval jsem příběhy, nepotřeboval jsem skutečný svět. Stačilo mi kráčet kupředu a sám se stát příběhem, stát se těmi místy, těmi vzdálenými kraji. Byl jsem světly i vůněmi, byl jsem pouští a dalekými horami. A z mého srdce prýštil žár, který zítřek roztaví v nespočet východů sluncí.

Nejdřív jsem si vysnil nové jméno. A potom dvanáct stvoření – myslících a milujících, důvěřivých a taky k uzoufání hrnatých.

A protože bylo mé nové jméno pro jejich nedokonalá ústa příliš složité a protože jsem jim vyprávěl o hvězdách, které právě zrozenému světu chyběly, začaly mě mé děti nazývat Hvězdopřevodcem. Scházely se u mého domu a noc co noc uléhaly do trávy, aby se zaposlouchaly do příběhů a bájí.

Vyprávěl jsem jim o divoké měsíční bohyni, jejíž vlastní šíp proklál srdce pohlednému lidskému mladíkovi, kterého vroucně milovala. A taky o lásce pasáčka krav a nebeské panny, a o buvolu, který se obětoval, když se jejich lásku pokoušela zmařit nebeská císařovna. Nebo o královně, která se vzdala svých zlatých vlasů, protože jen tak si mohla u bohů vyprosit, aby se její muž vrátil živý a zdravý z tažení proti nepříteli.

Moji potomci leželi v trávě, natahovali své černé ruce k temnému nebi a kreslili do tmy obrazce. Byla to souhvězdí, která nikdy neviděli a která si byli schopni představit jen stěží. Kreslili, jak jim to jen jejich prsty dovolily. Měli jich žalostně málo. A já je tiskl v náručí a usmíval se na ně, stejně jako mě samotného tiskla v následujících tisíciletích má Tabulová hora.

Přišla odnikud. Objevila se společně s dalšími ve chvíli, kdy se ten osamělý kopec rozrostl o pohoří a oceány a nebeskou bář. Dotkla se mého srdce, ochromila moji mysl a rozpálila každíčkou buňku v mém těle.

A potom se mě zeptala, jestli v té zemi zůstanu navždy. Skrz prostor a čas a nikdy nekončící tanec zářících květů se má duše připoutala k té snové zemi a jejím obyvatelům a já věděl, že už nikdy nebudu osamělý. Kam jsem se od té doby hnul, byla vždycky se mnou, i když jsem její přítomnost mnohdy jen tušil. Mé tělo se stalo hromosvodem a ona zase bleskem.

Tančila na špičce mého jazyka. Vystavěli jsme si pevnost z polštářů pod mojí postelí. Chvěla se na zadním sedadle auta, které jsem po jedné z těch velikých hádek ukradl rodičům a vydal se po prašné cestě za domem kolem lesa do dále s rozhodnutím, že pojedu tak dlouho, dokud mi neshoří všechny kosti v těle.

Prožili jsme životy plné dobrodružství, Tabulová hora a já. Byla mi útěchou a dodávala mi sílu ve chvílích, kdy mi žádná nezbýva-

la. Stala se mou neviděnou přítelkyní, učitelem i rodičem. Byla mým průvodcem a andělem strážným. Přesně tak, jak jsem si ji vysnil. Nic ale nemůže trvat věčně. A to ani ve světech v našich hlavách.

A tak začalo s tím, jak roky ubíhaly, mých dvanáct přenádherných prvorozených bytostí uvadat. Ploužily se jako stíny, jako těla bez duše. Ztrácely se před očima. Plakaly. Díval jsem se na ty nahrubo otesané tváře s velikýma smutnýma očima a do srdce se mi začala vkrádat bolest. Mé krásné děti neměly nikdy poznat žal, zármutek nebo hněv. Měly být navzdýcky šťastné.

Když mi ležely v klíně a já je hladil po drsných skráních zmáčených slzami, ptal jsem se, co tíží jejich srdce. Ale děti neodpovídaly, jen odvracely pohledy a skrývaly své veliké hlavy v malíčkových dlaních. Skoro jako by se styděly. Viděl jsem jejich neštěstí, ale pomoci jsem jim nedokázal. Promluvily teprve ve chvíli, když spatřily plakat mě samotného.

Až tehdy mi pověděly, že se na mně dopustily zrady. Šeptaly, že do svého života pustily lítost. Prý by se měly radovat ze svého překrásného světa a měly by oplývat vděčností za všechny ty nádherné příběhy o světlech na obloze. Namísto toho samy sobě dovolily, aby se začaly litovat. Litovat se pro svou neschopnost vidět hvězdy, pro svou touhu je alespoň jednou doopravdy spatřit a pro vědomí, že se tomu tak nejspíš nikdy nestane.

Pak teprve se ode mě přestaly odvracet. A já uviděl, že jim záře v očích pohasla únavou – únavou z neutuchajícího zírání do noční oblohy ve snaze zahlédnout alespoň jeden jediný záblesk ohně nebeských těles.

To nebyly ony, kdo se dopustil zrady. Já sám se dopustil zrady na nich. Vzbudil jsem u nich touhu po něčem, čeho se nikdy nedočkají. Jejich neschopnost vidět hvězdy byla zapříčiněna mojí

neschopností hvězdy stvořit. Ať jsem se snažil sebevíc, nedokázal jsem na noční obloze rozzářit jediný mihotavý záblesk.

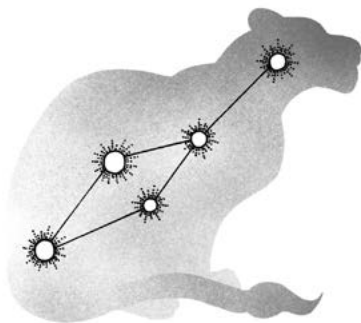
A tak jsem se zděšen a znechucen svými činy a šířán pocitem zmaru rozhodl udělat to, co by na mém místě udělaly všechny děti – protože navzdory vši té kráse, která nás obklopovala, a celým miléniím, která se kolem nás prohnala rychlostí blesku, jsem já sám zůstal nedospělým, nezkušeným a naivním dítětem.

Utekl jsem. Ponechal jsem svá nevinná a čistá stvoření jejich vlastnímu osudu. Opustil jsem travnatý kopec i svůj skromný dům a odešel jsem do dále. A zastavil jsem se teprve ve chvíli, kdy mé pocity otupěly a nohy se mi proměnily v krvavé cary.

A na tom místě jsem zůstal. Život šel dál a já na své děti úplně a milosrdně zapomněl.

Ony ale nikdy nezapomněly na mě.

Zklidni svůj dech a pevně se mě chyt'.
Přežijeme, uvidíš. A ve stinných koutech
našeho světa upadneme do snů.

Zorka seděla vzpřímeně. Skoro jako by snad spolkla pravítka. A s extrémně vysokou kadencí četla ze svých pečlivě srovnaných podkladů dlouhá souvětí o akutních sesuvech půdy na městské periferii a s nimi spojenými nejnovějšími zjištěními hydrometeorologického ústavu. Měla na sobě černý rolák, hrudník se jí s každým nádechem vzdouval a šéfeditor z něj nemohl spustit oči. Z roláku. Z hrudníku. Ze Zorčiných prsou.

Svezl jsem se na nepohodlné židli níž. Nemyslím si, že se ji vůbec pokoušel poslouchat. A můj názor očividně sdíleli i ostatní. Ta protivná editorka sjížděla Zorku ještě nenávistnějším pohledem, než na jaký jsme u ní byli dosud zvyklí. Žárlila na ni. Pravděpodobně se už dlouhé roky pokouší upoutat pozornost svého nadřízeného a Zorka se během posledního měsíce stala tlustou čarou přes její rozpočet.

Když dočetla, šéfditorův pohled se zase zaostřil. Jeho oči chvíli bloudily po zasedací místnosti, jako by se snažil vybavit si, kde je a co dělá.

„Výborně,“ řekl nakonec, „výborně. Snad bychom mohli vyčlenit místo ve třetím segmentu večerního zpravodajství. Kdybyste byla tak laskavá a zadala texty do systému, automaticky se přepošlou kolegům. Tak tedy... Co tam máme dál? Mikuláši?“

Chvíli mi trvalo uvědomit si, že jeho poslední slova byla adresovaná přímo mně. Bleskově jsem se narovnal, zdvihl jsem jeden z potišťených listů z hromádky stejně uspořádané, jako byla ta Zorčina, a natáhl jsem se s ním přes stůl.

„Ministerstvo zdravotnictví dnes dopoledne vydalo tiskovou zprávu s oznámením, že počet kuřáků mezi mladistvými za loňský rok klesl o celých šest procent,“ odpověděl jsem s nadějí v hlase. „Tu zprávu by bylo možné upravit pro odpolední i večerní zpravodajství. Dal by se na ní dokonce vystavět speciál pro ranní vysílání. Taky jsem telefonoval přímo s mluvčím ministerstva a ten mi slíbil –“

Šéfditor mě gestem zdvižené ruky v polovině věty zastavil. Zadumaně si pročítal statistiky a nahlížel do grafů, které se mi podařilo dát dohromady. S každým dalším okamžikem se má naděje na to, že by se pro jednu mohlo mnou navržené téma přetavit v reportáž v opravdovém televizním vysílání, vytrácela. Zorka se ke mně pod stolem natáhla a v útěšném gestu mi stiskla ruku.

„Dobrá práce,“ promluvil nakonec můj dočasný nadřízený tónem, který mě ubezpečil v tom, že teď přijde ono nechvalně známé *ale*. „ale snížení počtu kuřáků není atraktivní téma. Kdyby se takhle počet kuřáků mezi mladistvými zvýšil...“

„Proč já se vůbec snažím?!“ vybuchl jsem, když jsme se po poradě vrátili do redakce. „Dalo mi to tolik práce a jemu je pak stejně milejší stádo krav.“

„Ne tak nahlas," přitočil se ke mně Léto, poplácal mě po zádech a pohodil hlavou k protější straně místnosti, kde už si naše neoblíbená editorka sedala ke svému titěrnému stolu se staříčným počítačem. „Prostě to vydrž, už je před námi jen posledních pár týdnů."

„Já vím," odsekl jsem, „a taky to vydržím. Musím. Dělaloby se mi to ale mnohem snáz s vědomím, že moji práci někdo ocení. Prostě... krásy."

Byl to totiž Léto, kdo přišel se zprávou o tom, že se podařilo zkřížit krávu s býkem tak, aby jejich potomek připomínal vyhynulého pratura. A minulý týden to zase byla převratná novina o nedávno dokončeném laseru, který by prý svou silou dokázal nechat vypařit velkou vodní nádrž. Nemohl jsem se zbavit dojmu, že místní zaměstnanci mají zpřeházené priority.

„Půjdem na kouřovou?" zeptal se potom smířlivě.

„Půjdem," povzdychl jsem si a kývl jsem na Zorku. „Musím na vzduch."

V redakci bylo horko. Okna byla zapařená výdechy desítky lidí, a ty výdechy se bez ustání mísily s teplem linoucím se z radiátoru letitého natolik, že dokázal topit jen na ten nejvyšší stupeň. Navíc vydával otravné pískání, o němž jsem byl přesvědčený, že ho slyším jen já.

Když jsme si oblékali kabáty a já pomáhal Zorce omotat kolem krku a hlavy její enormně velikou šálu, všiml jsem si, že ta protivná editorka, teď už nahrbená nad klávesnicí, něco horečně šeptá své kolegyni u sousedního stolu. Obočí měla stažená a bradou při každém slově trhala naším směrem.

Vadilo jí, že takhle odcházíme snad každou hodinu. Zaslechl jsem ji říkat něco v tom smyslu, že ona by si tohle jako stážistka nikdy nedovolila. Nám to ale bylo jedno. Nejhorší věcí, která by se

nám mohla přihodit, by bylo neobdržení razítka a podpisu na formulář ze školy.

My jsme byli za tyhle kouřové pauzy – jak jsme jim říkali, i když ani jeden z nás nekouřil – strávené na střeše vděční. Byly totiž tím jediným, co nás drželo při smyslech. Protože stejně jako editorka vypadal i zbytek osazenstva naší redakce, umístěné v té nejzastrčenější budově z celého komplexu.

Připadali mi jako mrtvá těla, která někdo přivedl k životu jen proto, aby je připoutal do rozvrzaných kancelářských židlí a nechal je dělat práci, na kterou by se jim dřív nebo později kdokoli jiný vykašlal. Záda měli strnulá, pohledy prázdné, oči podlité krví a zápěstí natočená do nepřírozených úhlů.

Já tam byl sotva pár týdnů a jen několik dalších mi zbývalo. Potom jsem měl shrábnout potvrzení, vypadnout odtamtud a pokud možno se tam nikdy nevracet. Ale moje záda už se taky začala hrbit a přizpůsobovat pozici, v níž někteří z mých dočasných kolegů stráví celé své životy.

Opustili jsme místnost, prošli dlouhou ošuntělou chodbou bez oken, kterou osvětlovalo jen několik poblikávajících zářivek, a zamířili ke schodům. U jejich paty stál automat na kávu. Naučil jsem se, že pokud z něj chci vydolovat horkou čokoládu s cukrem navíc, musím ho párkrát nakopnout. Zorka vždycky bědovala, atťoho nechám, nebo nás vyrazí. A pokaždé, když jsem si při cestě do schodů spálil prsty, se mi vysmála a povídala něco o karmě.

Na střeše stála opuštěná směs různorodých židlí, popelníků a bůhvíproč i figurín se zlámanýma rukama, na kterých se v obchodech s konfekcí vystavuje zboží. Tři ze židlí jsme si už první den odtáhli k rezavé mříži, ze které sálal teplý vzduch.

Seděli jsme vedle sebe, já usrkával lacinou čokoládu a shlížel na město pod námi. Blížilo se poledne a zástupy deprimovaných

lidí mířících do práce, jejichž součástí jsme ráno byli i my, už zmizely.

Zajímalo by mě, jestli i ostatní chodí do svých zaměstnání pozdě nebo jestli se to stává jenom mně. Pozdní příchody. Ty neměla naše nejneoblíbenější kolegyně ráda. A my neměli rádi ji. A neměli jsme rádi ani tu budovu, na jejíž střeše jsme seděli. A nejvíc ze všeho jsme neměli rádi protáčení kolečka myši, zírání do monitoru a procházení webových stránek ministerstev a Věstníku veřejných zakázek v naději, že objevíme zajímavé téma, které si další redakce budou moci přetvořit ke svému obrazu.

„Co se děje?“ zachytil jsem Zorčin pohled.

Zorka mě upřeně pozorovala s nevěřícím výrazem ve tváři. A vsadil bych se, že si ho nasadila už ve chvíli, kdy jsem se tam dole pod schody opět přetahoval s automatem.

„Myslela jsem, že zase hubneš,“ ukázala na kelímek s čokoládou.

„Aha, tohle,“ zamračil jsem se a po jejím vzoru jsem se narovnal v zádech tak, abych umožnil svému kabátu lépe zakrýt některé své tělesné nedostatky. „K obědu mám salát s kuřecím masem, doopravdy. Teď si jen... musím obalit nervy.“

„Nesmíš to tolik prožívat,“ obrátil se na mě Léto a natáhl se po čokoládě, kterou jsem mu po krátké strkanici se sebezapřením odevzdal, a závistivě jsem sledoval, jak z ní upíjí on. „Zkus si na tom najít něco pozitivního.“

„Například?“

„Proč se na tu stáž vlastně nevykašleš?“ zajímala se Zorka a poznámku o obalování nervů úplně přešla. „Kreditů máš na rozdíl od nás víc než dost a zbytečně se tu trápíš.“

S odpovědí jsem si dal načas.

„Protože... čistě pragmaticky,“ nadhodil jsem potom opatrně. „Stáž v televizi se bude dobře vyjímat v životopisu.“

Zorka nadzdvihla obočí. V tu chvíli se přes střechu přehnal poryv ledového větru, shodil jí šálu z hlavy a rozčuchal vlasy.

„Tím chci říct," naklonil jsem se k ní a začal jí světlé prameny tahat z pusu, „že tahle zkušenost je nejspíš tím nutným zlem, co nám má otevřít dveře k dalším příležitostem. Praxe v největší zpravodajské redakci u nás – a o tom, že ta zkušenost nestála za nic, nemusí přece nikdo nic vědět – se ti bude hodit, až se budeš po škole ucházet o to místo zahraničního zpravodaje, nemyslíš? A navíc... rodiče jsou z toho jako u vytržení."

„Když už je řeč o rodičích," zašklebil se Léto a podával Zorce šálu, „už ses papírkovi zmínila, že se chystáš vzít do zaječích?"

„Ještě to tak," posteskla si Zorka, „jak ho znám, nejspíš by se mě rozhodl zaživa zadržet do věže."

„Věž přece nemáte."

„Tak na záchod," mávla rukou. „Zkrátka ho budu muset postavit před hotovou věc až ve chvíli, kdy pojedou na letiště, ať už nakonec poletím kamkoliv."

„To zní rozumně," prohlásil Léto a oba jsme se na sebe při představě toho téměř třímetrového plavovlasého hromotluka, který byl Zorčiným tátou, významně zahleděli.

Potom si Léto vzpomněl na čokoládu, která mu pomalu stýdla v dlani, pozvedl umělohmotný kelímek k nosu a labužnicky nasál chemické čokoládové aroma, které z něj stoupalo vzhůru. A dával si přitom ztraceně dobrý pozor, aby neztratil moji pozornost. Přes jeho pihovatý obličej se teď rozlévala jedna vítězoslavná grimasa za druhou a mně nezbývalo než se na něj mračit.

„Stejně to ale nedává smysl," navázala potom Zorka. „Trpět a ztrácet čas něčím, co pro tebe postrádá sebemenší smysl, co tě dusí a nikam neposouvá? A to všechno jenom kvůli zářezu v životopisu? Zkoroduje ti tu duše."

„Já vím,“ natáhl jsem se k Létovi ve snaze vyrazit mu kelímek z ruky, „ale copak mám na výběr?“

„Vždycky je na výběr,“ kázala mi Zorka, „což ty ale přes to své věčné skuhrání nevidíš.“

„Jasně, přiznávám, občas to trošku přeháním, ale myslím, že to zbytečně celé zveličuješ.“

Zorka si namísto odpovědi odkašlala a potom se pokusila napodobit můj hlas: „Nebyl jsem nikdy tak naivní, abych si myslel, že celé tohle divadlo bude obnášet jen práci v terénu, rozhovory se zajímavými lidmi, podezřelými a svědky, politiky a vůbec. Počítal jsem i s nudnou prací v redakci. A byl jsem ochotný smířit se i s přepisováním policejních svodek. Nebo s naléháním na lidi s tím, že jsem jim vděčný za odpověď na anketní otázku, ale že bych si je doopravdy potřeboval vyfotit. Ale tohle? Krávy jsou atraktivnější než snížení počtu mladistvých kuřáků?!”

A než jsem stačil cokoliv říct, přidal se i Léto. Ten dokázal se svým hlasem pracovat daleko lépe, a navíc neopomněl zapojit moji rozmáchlou gestikulaci: „Nehledě na to, že i prodavačky se základním vzděláním berou víc než ti tam dole. K přihláškám na studium novinařiny by měli přikládat informace o tom, jak ta profese doopravdy vypadá. A taky nechci srůst se svojí židlí.“

A jak rozhazoval rukama, čokoláda cákala všude okolo.

„Dobře, chápu,“ zdvihl jsem ruce v poraženém gestu.

„Nám nevádí, že si stěžuješ,“ pokračovala Zorka, „sama z toho tady nejsem nadšená. Jenže ty si stěžuješ pořád a nic s tím neděláš. Nic. Nevyhovuje ti náplň stáže? Skončí s ní. Nejsi spokojený ve škole? Změň obor –“

„A rodiče mě vydědí.“

„Tlačí na tebe rodiče?“ zvýšila hlas. „Postav se jim.“

„To se snáz řekne, než udělá.“

„Kdyby šlo všechno snadno, jen tak, jaká by v tom pak byla zábava?“ obrátil do sebe Léto zbytek čokolády.

„Musíš se sebrat,“ pokračovala Zorka. „Jednou jsme se na tuhle cestu dali, tak musíme bojovat a třeba tu cestu stočit jiným, zajímavějším směrem. Vykašli se na všechno, co tě rozkládá zevnitř. Nemusíš si přece vyzkoušet práci v úplně všech novinářských odvětvích jenom proto, že se to od tebe čeká a nakonec to bude vypadat dobře na papíře. Já mám v plánu vycestovat a Léto... až si dohraje s tím umělohmotným patvarem... nejspíš zkusí práci v rozhlase... Taky si něco najdi. Něco si vyber. Cokoliv. Ale musíš přestat fňukat.“

Něco si vyber.

Cokoliv.

Jenže já už si vybral. Psaní novinových článků – obrácených pyramid, reportů a soudniček – se ani v nejmenším nepodobá psaní o celých královstvích, polovinách princezen a dalších odměnách, které padnou do klína hrdinům příběhů na stránkách knih. Novinařina a psaní, skutečné psaní, toho spolu mají jen pramálo společného. Rozdíl je ale v tom, že jedno vám zaplatí nájem. A já se rozhodl pro střechu nad hlavou.

„Nechceme do tebe rýt,“ dodal po chvíli Léto, „záleží nám na tobě. Jen je to s tebou poslední dobou těžké.“

„Já vím,“ hlesl jsem. „To jen... Vážně se mi to dostává pod kůži. Tohle místo. Škola. Fakt, že za pár měsíců bude po všem...“

„Třeba večer přijdeš na jiné myšlenky,“ usmál se na mě.

„Večer?“

„Koncert,“ pozvedla koutky i Zorka, ale jak pozorovala výraz v mém obličejí, její úsměv zakrátko uvadl. „Jdeš s náma přece na ten koncert. Nebo ne?“

Byl to zvuk mačkaného plastu, co prozradilo náhlé podráždění kypící z Létova nitra. Můj kamarád sevřel ruku v pěst a hodil ke-

límek vši silou směrem k okraji střechy. Letící odpad za sebou nechával drobné tmavé skvrny.

„Přesně o tohle mluvíme,“ zvrátil rezignovaně hlavu a spustil ruce podél těla. „Půl roku se na něj všichni tři těšíme. Lístek jsi od nás dostal k narozeninám...“

„Ale proč?“ naklonila se ke mně Zorka.

Nedokázal jsem jí odpovědět. A nedokázal jsem se podívat Létovi do očí. Toužil jsem po jejich přítomnosti víc než po čemkoliv jiném, ale zároveň jsem chtěl být sám. Potřeboval jsem být sám. Rozhovor s nimi ve mně vyvolal ty staré známé myšlenky, se kterými jsem se potýkal jen velice nerad.

Navíc jsem měl před očima tmou prozářenou reflektory a zástupy lidí, namačkaných jeden na druhého, v nose jsem cítil jejich pot a v krku mě škrábal vydýchaný vzduch. A doma na stole na mě čekala hromada textů, které potrebovaly opravit a u jejichž odevzdání se mi povážlivě krátil termín.

„Je mi to líto.“

Zbytek pracovního dne jsem pak přetrpěl v nepříjemném napětí, a když jsem stoupal po strmých schodech k našemu studentskému bytu, usadila se mi na jazyku ošklivá pachuč.

Dunění a překřikující se hlasy.

Kuchyň byla plná lidí, známých i neznámých.

Když žijete s tolika spolubydlíci, zvyknete si na to, že se vám po bytě proměňují dívky pouze v tričku některého z vašich dočasných kamarádů nebo naopak úplně cizí muži jen ve spodním prádle. Někteří vás při cestě na záchod pozdraví, ale ani se potom neobtěžují zavřít si za sebou při vykonávání potřeby dveře.

Dnes jsem většinu z nich poznával. Ne jejich jména – nikdo se nás totiž nenamáhal představit –, ale jejich tváře. To jim však nebránilo v tom, aby mě začali objímat na přivítanou a nalévat

mi do krku něco z groteskně tvarované sklenice. Vysmeknout se jim bylo obtížné, a když se mi konečně podařilo vpadnout do mého a Hubíkova pokoje, dveře jsem za sebou bleskurychle zavřel a s úlevou se o ně opřel.

Chvíli mi trvalo, než jsem si plně uvědomil, co, nebo spíš koho, vidím. Dvě příliš úzké postele, dva rozvrzané psací stoly, jedno jízdni kolo, postavené vzhůru nohama na řídítkách a sedátku uprostřed místnosti, a jednu obrovskou nevkusnou skříň.

A k tomu dva lidé. Hubert seděl na své posteli v tureckém sedu a v ruce držel lahev od piva. Klidně bych se vsadil, že zanedlouho přibude ke sbírce dalších lahví na všech jeho políčkách.

Na mé posteli seděl Radovan a v klíně mu ležel otevřený zápisník, který si normálně nechávám mezi knihami. A oba na mě třeštili oči, mlčeli a jediným zvukem v pokoji bylo dunění elektronické hudby přicházející z kuchyně. Bylo očividné, že jsem byl hlavním tématem jejich rozhovoru.

Když už ticho začínalo být trapné a nikdo se neměl ke slovu, odhodlal se Radan k pozdravu: „Ahoj, Čerte.“

„Ahoj,“ odpověděl jsem a přemýšlel nad tím, jestli bude mít nějaký smysl po tisíci a prvé ho prosit, aby mě oslovoval jménem.

„Máš se?“

„Jo. Ty?“

„Hm.“

Hubík nás sledoval a nejspíš uvažoval, jestli by neměl to napětí rozetnout nějakou vtípnou průpovědkou. Než se k tomu ale dostal, svlékl jsem si kabát a Radana s Hubertem jsem poprosil, jestli by nemohli jít popíjet do kuchyně, protože mám spoustu práce a strávím nad ní zbytek odpoledne i večera.

„A tohle si vezmu,“ dodal jsem, když jsem se k Radanovi natáhl pro svůj zápisník.

Byl plný krátkých příběhů a poznámek ledabyly načmáraných téměř nečitelným rukopisem, zajímavých slov, jejichž význam jsem si dal za cíl někdy v budoucnu zjistit, a krátkých větiček a replik z knih a filmů. A všechen ten text doprovázely jednoduché a velice neumělé kresby. Měl jsem v zápisníku portréty Léta a Zorky, několik karikatur Huberta a spoustu skic profesora Hanuše, který byl kromě mého vyučujícího také mým zaměstnavatelem a chleboďárcem. Radan měl ale skicák otevřený na skoro úplném začátku.

Byla to dvoustrana s jednoduchou kresbou vyvedenou černým popisovačem, na které byly znázorněné dva kusy neuměle opracované tmavé žuly. Jeden veliký a jeden úplně malý, držící se za primitivní ruce. Jejich tváře připomínaly pitvorné masky z hladkého černého skla s jednoduchýma kulatýma očima a z hranatých hlav jim vyrůstalo něco, co mohlo být ušima, ale stejně dobře taky parožím.

„Pořád ještě se ti o nich zdá?“ zeptal se k mému překvapení Radovan.

A k překvapení nás obou v jeho hlase nebyl výsměch a nebyla tam ani zloba a rozčilení, nebo snad touha po obviňování. Doopravdy a upřímně ho to zajímalo.

„Ne, už dávno ne.“

Otázka a odpověď. Ty dvě věty byly asi tím nejupřímnějším rozhovorem, který jsme spolu měli od té doby, co se naše cesty po maturitě rozešly. Já a Hubík jsme se odstěhovali a začali studovat novinařinu a medicínu, zatímco Radovan zůstal v našem rodném městě, kde jsme vyrostli a vychodili základní školu a kde žijí naši rodiče a prarodiče a veškeré široké příbuzenstvo.

Když za sebou zavřeli dveře, posadil jsem se ke stolu, na kterém na mě čekala hromada papírů popisující rozdíl mezi *ens*

reale a *ens rationis*. Byl to sémiotický traktát, který měl za pár měsíců vyjít v knižní podobě v našem fakultním nakladatelství. Mým úkolem bylo vždycky před tiskem vychytat chyby v podobných odborných slátaninách, kterým nikdo až na autora nerozumí a nikdo je hlavně nečte.

Podíval jsem se na hromady skript a učebnic anatomie na Hubíkově stole a potom na jeho nástěnku nad ním. Měl tam barevné pásky na zápěstí z nejrůznějších koncertů, paličky, které se mu podařilo získat od bubeníka jeho oblíbené kapely, a neuvěřitelné množství fotek.

Ta úplně uprostřed byla ze školního focení z první třídy a byli jsme na ní já, on a Radovan. Bylo nám šest a ofny jsme měli ostříhané podle hrnce. Objímali jsme se kolem ramen, křenili se do objektivu a já si uvědomil, že Radan stojí uprostřed a já stojím na fotce maličko bokem.

Radan byl už tehdy vysoký a štíhlý a měl zvláštní, skoro až ženskou tvář s jemnými rysy – možná proto se tak líbil dívkám.

Hubert byl zase úžasně obyčejný, což mu zůstalo, jen vlasy mu maličko ztmavly a hodně prořídly, i když už na fotce jich měl pomálu. A tehdy ještě nenosil brýle.

A já byl kulatý a tmavohnědé vlasy se mi na hlavě svíjely a kroutily jako klubko hadů a nepomáhaly ani hektolitry laciného tužícího gelu.

Radši jsem se pustil do práce.

Nadšení mi vydrželo přesně čtyři a půl minuty. Kvůli hudbě a rozjařeným hlasům nebylo možné se na text soustředit. Pravda byla ovšem taková, že i kdybych měl k práci ideální podmínky, stejně bych u textu nejspíš neudržel pozornost. Připadalo mi totiž, že se autor přímo snažil, aby jeho slova nikdo nepochopil.

Čtyři a půl minuty. Jen tak dlouho trvalo, než jsem se začal skládací cestovní vidličkou přehrabovat v povadlém salátu od oběda.

Druhou rukou jsem na telefonu otevřel seznam kontaktů a našel Léta. Chvilí jsem po displeji přejížděl palcem, kroužil kolem jeho jména a přemýšlel, jestli bych se neměl na poslední chvíli přece jen zvednout a na koncert s ním a Zorkou jít. Měl jsem ale práci. A co víc, hluku a lidí tam bude mnohem víc než tady.

Potom mi pohled sjel o řádek níž. Máma. A než jsem se nadál, telefon už vytáčel její číslo. Nemluvili jsme spolu dlouho a já nevěděl, co bych jí měl vlastně říct. Ale toho dne jsem nevěděl víc věcí, ztrácel jsem se sám v sobě, ve svých myšlenkách a tužbách. A než jsem si uvědomil, co vlastně dělám, máma telefon zvedla.

„Ahoj!“ pozdravila mě s takovým nadšením, že jsem si musel telefon oddálit od ucha. „To je taky dost, že se ozveš!“ Její hlas byl položený mnohem výš, než u ní bývalo obvyklé. Byl přexponovaný a až příliš nadšený.

„Volám nevhod?“ zeptal jsem se opatrně. „Vy... jste se hádali?“

„Nehádali jsme se,“ odpověděla mi hlasem ještě o maličko vyšším, „jak jsi na to přišel?“

Neodpověděl jsem. Mlčky jsem poslouchal, jestli v pozadí nezaslechnu něco dalšího. A když jsem se neměl k hovoru, zavalila mě máma obligátní záplavou otázek, kterými se snažila zjistit, jak se mám, jestli jím, co nového ve škole, jestli mi nechybí peníze a jak se mi daří na praxi.

„Nedaří,“ povzdychl jsem si a vypověděl jsem jí celý příběh o kravách a mladých kuřácích.

„Zítřka to bude lepší, uvidíš,“ ubezpečovala mě, tak jak to už mámy mívají ve zvyku, „musíš se jen víc snažit.“

„Ale já se snažím,“ svěřil jsem hlavu a pokoušel jsem se jí vysvětlit, že jsem strávil několik hodin rešeršemi, psaním a rozhovorem s ministerským mluvčím. Chtěl jsem, aby pochopila, že ten článek byl opravdu dobrý, že jsem si na něm dal záležet a že z něj mohla být výborná reportáž nebo dokonce speciál do ranního vysílání.

Svěřil jsem se jí i se Zorčinými – a svými, samozřejmě že i svými – úvahami o předčasném ukončení stáže a zmínil jsem se o tom, že jsem si nejspíš špatně zvolil profesní dráhu. Zdálo se ale, že mi nerozumí. Ubezpečovala mě v tom, že když se budu snažit víc, když to nevzdám, a ještě trošku přidám...

„To je Mikuláš?“ zaslechl jsem v pozadí tátův hlas. „Děje se něco?“

„Nedaří se mu na praxi,“ odpověděla mu máma a její hlas se náhle vrátil do své přirozené polohy, ve které jsem rozeznával nedávné vzlyky a křik. „A myslím... Uvažuje o tom, že by skončil se školou.“

„Tak na to ať rovnou zapomene!“ zvýšil táta hlas a já jej najednou slyšel tak zřetelně, jako by měl sluchátko u ucha on. „Za půl roku má končit. Jestli si myslí, že ty peníze tisknu doma ve sklepe... Tak to tedy ne, tohle ne. Všechny ty kurzy k přijímacím zkouškám, které jsme mu zaplatili...“

„Ale on o tom zatím jen přemýšlí. A navíc, já mu už říkala, že když se bude víc snažit –“

„Proč nemůže být trošku víc jako jeho bratr? Je přece o čtyři roky starší než on! S Jankem jsme tolik problémů nikdy neměli. I na techniku ho přijali bez těch nesmyslných kurzů...“

„Promiň, já zavolám jindy,“ rozloučil jsem s mámou a telefon jsem položil.

Nevím, jestli to slyšela. A protože se telefon znovu ihned nerozezvnil, domyslel jsem si, že se doma nejspíš strhla nová hádka.

Nebo by snad bylo lepší říct, že po krátkém vyrušení rodiče pokračovali v té předcházející.

Proč nemůže být trošku víc jako jeho bratr? Proč nemůže být trošku víc jako jeho bratr...

Dveře do pokoje se rozletěly dokořán a na podlahu dopadli tři přiopilí lidé – jeden z mých spolubydlících a dvě neznámé dívky, na jejichž tváře jsem si vzpomínal jen matně.

Ani jeden z nich si nevšiml, že jsem vstal ze židle, došel až a k nim a prosil je, jestli by se nemohli vrátit do kuchyně, protože mi nejdou dovřít dveře, když všichni tři leží na jejich prahu.

Až když jsem jednoho po druhém zlehka pobídl nohou, začali neobratně vstávat, omlouvat se, a přitom propukali v další a další salvy smíchu. V tu chvíli jsem je nenáviděl a záviděl jim.

Jakmile se mi podařilo dveře opětovně zavřít, někdo v kuchyni otočil vypínačem a hudba ještě zesílila. Dosedl jsem se na židli a bylo mi jasné, že dnes večer s prací nepohnu, i kdybych se snažil sebevíc. Opět jsem se natáhl po telefonu, našel v seznamu Léta a vytukal krátkou zprávu. Bubnoval jsem prsty o stůl a doufal v rychlou odpověď. A potom telefon zapípal a já otevřel odpověď... od Zorky.

„Vzala jsem místo tebe svoji spolubydlici. Jsme už na cestě, mrzí me to,“ psala Zorka. *„Ale u Léta si to budeš muset vyzehlit.“*

Odrkl jsem si, telefon od sebe odstrčil a otočil se na kancelářské židli kolem dokola. Ke společnosti v kuchyni se mi v žádném případě připojovat nechtělo. Nejen proto, že bych se musel celý večer dívat na Radana, ale taky jsem stál o společnost jen dvou lidí, nikoho jiného. A ti pro mě byli v tu chvíli nedosažitelní.

Ale ne, pomyslel jsem si vzápětí, vždyť to přece není pravda. Existuje ještě jeden člověk, o jehož společnost bych stál. Ten se ale nachází desítky kilometrů daleko. Alespoň prozatím.

Vyskočil jsem na nohy se sémiotickým traktátem pod paží, z postele jsem stáhl peřinu s prostěradlem, pyžamo a z poličky si vzal svazek klíčů. Kuchyní se mi navzdory očekávání podařilo proběhnout, aniž by si mě kdokoliv všiml.

Zabouchl jsem za sebou vchodové dveře a tiše vystoupal o patro výš k jednomu ze dvou podkrovních bytů. Proč nemůže být trošku víc jako jeho bratr? zněla mi v hlavě tátova otázka. Proč nemůže být trošku víc jako jeho bratr?

Aniž by si to táta uvědomoval, tuhle otázku jsem si posledních několik let pokládal i já sám. Přál jsem si být jako on. Přál jsem si být tak silný a odhodlaný. Přál jsem si mít vůli vzepřít se rodičům a jít si za svým. Byl to Janek, kdo se za jejich zády rozhodl věnovat se místo školy hudbě. Byl to můj mladší bratr, kdo mě požádal, jestli bych mu nepomohl tajně pronajmout byt, do které ho by se mohl i s celou svou kapelou ještě před maturitou nastěhovat. A já mu ten byt skutečně sehnal.

Ačkoliv o bytu se zatím mluvit nedalo. Byla to spíš vyklizená půda se sociálním zařízením a mrňavou kuchyní. Kluci z kapely plánovali stěny obložit akustickou pěnou a prostor mezi nimi zaplnit kytarami a bicími a aparáty, zatímco jejich zpěvačka spřádala plány na závěsná lůžka a hamaky. Prozatím tu však byla jen jedna stará rozvrzaná postel. Tady jsem mohl mít chvíli klid.

Odtáhl jsem si ji ke zdi, povlékl stoletou matrací a uvelebil se na ní. Jedna z pružin mě tu a tam bodla, ale bylo mi to jedno.

Ticho však nevydrželo věčně.

Sotva hodinu po tom, co jsem skončil s prací na korekturách a pomalu jsem usínal, mě vyburcovaly zvuky blížícího se konce světa.

Nebo to tak alespoň znělo.

Dům se začal otřásat v základech, zdi se prohýbaly a strop při každém nádechu hrozil propadnutím. Ležel jsem v posteli a po-

zoroval jsem rozšiřující se prasklinu nad svojí hlavou. Měsíčního světla sem moc nedopadalo, i přesto ale byla jasně a zřetelně vidět.

Nevěnoval jsem jí ale pozornost. Zaměstnávalo mě totiž něco jiného. Něco, co leželo za zdi. Ze změti peřin, prostěradel, rukou a nohou se tam ozývaly zvuky, u kterých stačilo málo, aby vyběly okenní tabulky.

Napřed výdech. Ten byl v pořádku, nebo alespoň myslím. Potom ticho. Delší, než by po výdechu mělo následovat. A když už to bylo skoro k nevydržení, přišly ty zvuky. Klokotavé, těžkopádné zvuky zoufalého lapání po dechu, během kterých jsem měl chuť hystericky vyskočit z postele, bušit na dveře a volat záchrannou službu. Vteřinu předtím se však konečně vzduch dostal tam, kam měl, a ozvalo se zachrápání tak mocné, až se zdálo, že vyrve ze základů nejen náš dům, ale i domy sousední. Bylo půl čtvrté ráno.

Venku začalo sněžit. Vstal jsem, abych udělal pár kroků, otevřel okno a pustil dovnitř čerstvý vzduch. Bušení do zdi a křik jsem vzdal už dávno. Obojí se míjelo účinkem.

Chlad se vлил dovnitř nečekaně rychle a na nose mi přistálo několik sněhových vloček. Zima mě prostoupila skrz naskrz, zevnitř i zvenčí, vlila se mi do plic, do hlavy a do uší a vydala se po páteři dolů. Když jsem okno zase zavřel a posadil se na postel, zvuky utichly. Buď jsem přišel o sluch, nebo se spáček za zdi obrátil na břicho.

Zbývaly mi necelé čtyři hodiny spánku do chvíle, než budu muset vstát a připravit se na další směnu v milované redakci.

Podíval jsem se ke stropu. Prasklina se někam ztratila. Možná to bylo tou tmou.

Něco ale nesedělo. Nejdřív mě napadlo, že se vinou těch zvuků doopravdy probořil strop. Zdi totiž nedávaly sebemenší smysl. Je-

jich obrysy jsem stále rozeznával, ačkoliv stály jinde, než kde by měly správně být. Byly mnohem dál a zdály se být vyšší. A ponuré zbytky světla do místnosti proudily z jiného místa, než kde dosud bývalo okno.

Potom se změnil i vzduch. Čistou a chladnou vůni lednové zimy vystřídal vlezlý puch zatuchliny a já už si byl konečně jistý, že je něco v nepořádku úplně se vším – s tmou i se zdmi, se vzduchem, se světlem, a dokonce s mojí postelí.

Seděl jsem na něčem úplně jiném.